FRANÇOIS VILLON - BALADE

Balada doamnelor de altădată

Pe unde-s, prin ce ţări de vis,
Flora, romana-ncântătoare,
Alcibiada sau Thais,
Ce fost-au bune verişoare,
Echo, dând zvonuri chemătoare
Pe stânci şi ape spre liman,
Frumoasă de pereche n-are?
Dar unde-i neaua din cel an?

Dar înţeleapta Helois?
De dragu-i, cât a pătimit
Pierre Abelard la Saint Denis,
Scopit şi-apoi călugărit.
La fel, Doamna ce-a poruncit
Să se înece Buridan
În sac şi-n Sena azvârlit?
Dar unde-i neaua din cel an?

Regina Blanche ca floarea-nvoaltă
Cântând cu voce descântată,
Betris, Alis, Berte cea înaltă,
Erembourg, doamnă-n Maine odată,
Lorena Jeanne, nevinovată
De englezi arsă la Rouan,
Unde-s, Fecioară preacurată?
Dar unde-i neaua din cel an?

Prinţe, nu întreba pe unde,
Nici de al vremilor noian,
Doar un refren îţi va răspunde:
Dar unde-i neaua din cel an?

FRANÇOIS VILLON - BALADE

Balada doamnelor de altădată

Pe unde-s, prin ce ţări de vis,
Flora, romana-ncântătoare,
Alcibiada sau Thais,
Ce fost-au bune verişoare,
Echo, dând zvonuri chemătoare
Pe stânci şi ape spre liman,
Frumoasă de pereche n-are?
Dar unde-i neaua din cel an?

Dar înțeleapta Helois?
De dragu-i, cât a pătimit
Pierre Abelard la Saint Denis,
Scopit şi-apoi călugărit.
La fel, Doamna ce-a poruncit
Să se înece Buridan
În sac şi-n Sena azvârlit?
Dar unde-i neaua din cel an?

Regina Blanche ca floarea-nvoaltă
Cântând cu voce descântată,
Betris, Alis, Berte cea înaltă,
Erembourg, doamnă-n Maine odată,
Lorena Jeanne, nevinovată
De englezi arsă la Rouan,
Unde-s, Fecioară preacurată?
Dar unde-i neaua din cel an?

Prinţe, nu întreba pe unde,
Nici de al vremilor noian,
Doar un refren îţi va răspunde:
Dar unde-i neaua din cel an?

Balada domnilor de altădată
urmând zisele dinainte

Unde-i Calist al treilea, care
Ca ultimul cu-acest blazon
Doar patru ani fu papă, oare?
Alfons, rege în Aragon
Sfiosul duce de Bourbon,
Şi Artus, duce de Bretaigne,
Carol, al şaptelea pe tron?
Dar unde-i mândrul Charlemagne?

Aşişderi, regele scotist
Cel ce avea, precum se ştie,
Jumate chip ca de-ametist,
Din creştet până la bărbie?
Al Ciprului domn und' să fie,
Ori riga Spaniei, sunt ani
Şi numele-i uitai, vai mie?
Dar unde-i mândrul Charlemagne?

Nu zic de alții, tac mai bine,
Deşertăciune-i lumea toată.
Să-nfrunte moartea n-are cine,
Ori s-o amâne, nici cu plată.
Dar aş mai întreba o dată:
Lancelot, duce de Behaigne
Unde-i? dar spița lui bogată?
Dar unde-i mândrul Charlemagne?

Unde-i Claquin, bravul breton
Sau contele Delfin d'Auvergne
Ori răposatul d'Alencon
Dar unde-i mândrul Charlemagne?

Baladă cu acelaşi tâlc
în vechiul grai frâncesc

Dar sfinții-apostoli undi-s oare,
Cu patrahire, strai bogat,
Încinşi cu stole şi stihare,
Ce-l iau de gât pre necurat
Încins de rău şi de păcat?
Ca orice om de rând s-au frânt,
Cu toții lumea o-au lăsat:
Ca pleava spulberată-n vânt.

Dar din Constantinopol cei
Chezari cu pumnul daurit,
Şi încă, riga Franciei,
Între toți regii-mpodobit
Ce pentru Domnu' a ctitorit
Locaş de-nchinăciuni preasfânt?
Fost-a la vremea lui slăvit?
Ca pleava spulberată-n vânt.

Ci undi-i, din Vienne şi Grenobles
Delfinul scump, viteaz; şi mai,
Cei din Dijon, Salins ori Doles,
Domnii şi-odraslelele de crai
Cu oameni, curte şi alai,
Crainici, trompeți, urmaşi? ei sînt,
Oricât se ghiftuiră, vai,
Ca pleava spulberată-n vânt.

Prinții aşişderi morții-s dați
Ca orice om de pre pământ,
Geaba îs trişti ori mâniați, -
Ca pleava spulberată-n vânt.

Balada şi povaţa frumoasei coifărese la fetele de dragoste

Deci cugetă, Mânuşereasă,
Ce te-am şcolit când erai jună;
Şi tu, Blanche, Pingelăreasă,
Acum e vremea cea mai bună:
Cu amândouă mâini adună,
De cruţi bărbaţii, ai greşit,
Că vremea babei va s-apună
Ca banul scos din circuit.

Şi tu mândră Cârnăţăreasă
Ce dănţuieşti cu dibăcie,
Tu, Guillemete, Tapiţereasă,
Nu-mi râde sfatul, c-o să vie
Vremea să-nchizi la prăvălie;
Bătrână, când te-ai veştejit,
Doar popi cărunţi o să te ştie,
Ca banul scos din circuit.

Şi tu Jeaneto, Scufăreasă,
Vezi să nu pici în laţ cumva;
Catrino, ce croieşti mătasă,
Bărbaţii nu-i mai alunga:
Cine-i urâtă, să nu stea,
Cu zâmbete tot i-a momit.
Doar hoaşca nimeni nu o vrea,
Ca banul scos din circuit.

Fetelor, pricepeţi odată
De ce m-am plâns şi jeluit:
Că nu-s de nimeni căutată,
Ca banul scos din circuit.

Dublă baladă
cu același tâlc

Iubiți, de-aceea, cât vă place,
Fiți veseli şi petrecăreți,
Că pân' la urmă, orice-ați face,
Capetele vi le pierdeți.
Nerozi ajung cei prea iubeți:
Salmon căzu-n idolatrie,
Samson în tagmă la orbeți.
Ferice-i care nu le ştie !

Orfeu, care din flauturi
Şi din cimpoi da zvon vrăjit,
De câinele cu patru guri,
Cerber, aproape fu-nghițit.
Narcis, că prea mult şi-a iubit
Chipul cel plin de gingăşie,
În puț adânc s-a prăbuşit.
Ferice-i care nu le ştie!

Sardana, cavalerul care
Creta în lupte-a cucerit,
Îşi puse strai de țesătoare,
Printre muieri, la războit.
David, crai şi profet vestit,
La băi o coapsă durdulie
Văzând, pe Domnul l-a hulit.
Ferice-i care nu le ştie!

Amon căzu în dezonoare,
(Cică plăcinte a mâncat),
Cu Tamar, ce ruşine mare,
Chiar sora lui, urcând în pat.
Irod, (nu-s basme), l-a scurtat
Pe Sânt Ioan de scăfârlie,
Doar pentru danțuri şi cântat.

Ferice-i care nu le ştie!

De mine, bietul, să mai zic:
M-au bătut gol, ca pe-un mişel,
Ca rufa-n râu, n-ascund nimic.
Cine mi-a dat amaru' acel
Decât Catrina de Vaucelles?
Noel, când luam pe scăfârlie,
La praznic fu părtaş şi el.
Ferice-i care nu le ştie!

Dar tinerelul ăsta oare
De fete crezi că s-ar lăsa?
Nici de l-ai arde la frigare
Ca pe-un călar pe mături, ba!
Prea-s dulci şi au pe vino-'ncoa'.
Dar să le crezi, e nebunie,
Blonde ori brune-s tot aşa.
Ferice-i care nu le ştie!

Baladă ce a făcut-o Villon
la ruga mamei sale
spre a se închina la Maica Domnului

Stăpână-n cer şi pre pământ regină,
Împărățind a iadului genune,
Primeşte-o pe umila ta creştină,
Şi printre drept aleşii Tăi mă pune,
Chiar de mi-e viața doar deşertăciune,
Iar darul Tău, Stăpână-'ndurătoare
Pentru păcatul meu e mult prea mare,
Dar fără el nu-i suflet s-aibă parte
De rai; nu-s ademenitoare;
În asta voi a crede, pân' la moarte.

Că sunt a lui dă-i Fiului tău veste,
Prin mila lui să şterg'-al meu păcat
Ca Eghiptenei, ce iertată este,
Ori Teofil, de vină curățat
Numai fiindcă tu te-ai îndurat,
Chiar de s-a fost la diavol juruit.
Fereşte-mă de răul cel cumplit,
Fecioară ce-ai fost vrednică să poarte
Trupul cel sfânt, în slujbe preaslăvit:
În asta voi a crede, pân' la moarte.

Biată bătrână-s, cu păcate grele,
Şi carte n-am, sunt o neştiutoare.
În mânăstirea parohiei mele,
Văz rai pictat, cu harfe sunătoare
Şi-un iad cu păcătoşi în caznă mare;
Unul mă bucură, celălalt mă-'nfioară.
Dă-mi bucuria doar, scumpă Fecioară,
Ce-o caută păcătoşi cu vieți deşarte.
Plini de credință şi smerire, doară
În asta voi a crede, pân' la moarte.

Virgină prin care s-a zămislit
Isus, al lumii domn fără sfârşit.
Luând păcatul nost' ne-a mântuit,
La noi s-a coborât şi milă-'mparte.
Ofrandă morții, scump vlăstar ceresc,
Nouă Stăpân, precum mărturisesc:
În asta voi a crede, pân' la moarte.

Balada lui Villon pentru amanta lui
(Balada care se termină în R)

Falsă frumusețe, scump e-al tău dever,
Rea fără margini, de-un dulceag amar,
Amor mai crâncen ca un dumicat de fier,
Numele ți-l pot spune, sigur că dispar:
Chin prefăcut în farmec, inimii calvar,
Orgoliu ascuns, prin tine oameni mor,
Iar ochii tăi n-au milă; legea cere doar
Să nu dai în sărman, să-i fii de ajutor.

Mai cu folos cătam şi mai cu spor
Altunde ajutor, cinstire chiar;
Reazim de n-oi găsi, izbăvitor,
Trebuie, ruşinat, să plec hoinar.
Hei, mic şi mare, milă aşadar!
Ei, cum e? fără scut va fi să mor,
Sau te înduri, cum scrie în glosar,
Să nu dai în sărman, să-i fii de ajutor?

Dar vremea ce-ofileşte trece-n zbor,
Iar nurii tăi, uscate flori îmi par.
Aş râde eu, dar fălcile mă dor,
Ba-i nebunie, am aceeaşi soartă doar:
Moşneag voi fi; tu slută, fără har.
Deci bea, până izvoru-i curgător,
Nu împărți la toți din cel amar;
Să nu dai în sărman, să-i fii de ajutor.

Prinț iubitor, amant prea temerar,
Nu vreau să-ți fac în ciudă, cârtitor,
Dar inimii, Domnul nu-i cere în zadar:
Să nu dai în sărman, să-i fii de ajutor.

Baladă şi orație

Tată Noe, al viței plantator,
Şi tu, Lot care-n peşteri ai băut,
Pe-atât, încât te-a amăgit Amor
Să-ți iei fetele tale-n aşternut
(Aici, nu vină să-ți aduc am vrut),
Arhitriclin, în arta lor versat,
Tustrei, rogu-vă faceți cunoscut
Duhul lui Jean Cotart cel răposat!

Din vița voastră a purces cândva,
Căci doar un vin de soi l-a mulțumit,
Şi-avere doar un piepten mai avea;
E drept, trăgea la toartă iscusit,
Din mâini să scape cupa n-a greşit,
Nici trândav la băut nu fu vreodat':
Nobili seniori, lăsați nestăvilit
Duhul lui Jean Cotart cel răposat!

Ca omul beat, împiedecat şi şui
Adesea îl vedeam în drum spre casă
şi-odată s-a ales cu un cucui,
Îmi amintesc, prea o făcuse groasă.
Pe scurt, n-a fost bețiv pe lume ca să
Bea mai vârtos, din zori în înserat;
De strigă, aibă calea lesnicioasă
Duhul lui Jean Cotart cel răposat!

Prințe, nici a scuipa n-ar fi putut,
Striga mereu: Vai, gâtul mi-e uscat,
Nicicând să-şi stingă setea n-a ştiut
Duhul lui Jean Cotart cel răposat!

Contrazicerea lui Franc Gontier

Un popă gras în pufuri lenevea,
În cald iatac, cu scoarțe căptuşit;
Madame Sidoine alături tolănea,
Gingaşă, albă, trup ferchezuit,
Şi zi şi noapte beau nectar, tihnit,
În râs şi-alint, sărut şi îmbiere,
Cu trupuri despuiate de plăcere.
şi cum îi oblicesc prin cep uscat,
Îmi zic: ca să alungi orice durere,
Cel mai de preț e traiu-ndestulat.

De Franc şi cu Elena lui aveau
Asemeni vieți de tihnă şi de pace,
A ai şi ceapă nu mai miroseau,
Scovardă unsă nu ştiau a face.
Nu dau pe lapte prins şi pe potroace
O ceapă degerată; nu caut sfadă
Că dorm sub trandafirii din livadă;
Nu-i mai tihnit pe podină un pat,
Ce ziceți voi? E rost de vreo tăgadă?
Cel mai de preț e traiu-ndestulat.

Mănâncă pită neagră de secară,
şi beau tot anul apă de cişmea.
Păsări de-aici la Vavilon ce zboară,
Cu prețul lor, o zi n-aş rămânea,
Un ceas să mă oprească n-ar putea.
Dă Doamne, Franc Gontier să aibă pace,
Lângă Elena, sub rozar de-i place;
De le e bine aşa, nu-s supărat.
Cu viața de la țară n-am ce face;
Cel mai de preț e traiu-ndestulat.

Prinţe, împacă-ne cu-n sfat cuminte.
Cât despre mine, de nu-i cu bănat,

Aud de mic copil şi iau aminte:
Cel mai de preț e traiu-ndestulat.

Balada femeilor din Paris

Chiar de le ştim că sunt limbute
Pe florentine, venețiene,
La zvonuri tare pricepute,
Chiar şi bătrânele viclene,
De-ar fi lombarde ori râmlene,
Ori genoveze, ştiu precis,
Nici piemonteze ori savoiene,
N-au plisc mai bun ca la Paris.

Cică țin curs de-oratorie
Napolitanele; le place
Cotcodăceala, cum se ştie,
Celor nemțoaice ori prusace.
De-s eghiptene ori grecoaice
Sau unguroaice, nici în vis,
Nici castiliene, spanioloaice,
N-au plisc mai bun ca la Paris.

Bretone, şvitere? să-nvețe,
La fel gascone, touluziene:
La Podul Mic, ştiu precupețe
De peşti ce le-ar muţí; lorene,
Ori englezoaice, caleziene,
(Nu ştiu, ajunge câte-am zis?)
Nici picarde din Vallencienne,
N-au plisc mai bun ca la Paris.

Prințe, dă premiu de limbuție
Pariziencelor, chiar dacă li-s
Talienele pizmaşe; dar, se ştie,
N-au plisc mai bun ca la Paris!

Balada lui Villon pentru trupeşa Margot

Frumoasa de-o slujesc şi curte-i fac
Se cade a-mi zice şui ori minte goală?
Cu ce-are ea, oricui i-ar fi pe plac,
De dragul ei încing şi scut şi pală.
Când muşterii sosesc, înşfac o oală
Şi le-aduc vin, cu mâna liniştită,
Le-aştern şi poame, brânză, apă, pită,
Zic Bene stat de-s darnici la plătit,
Poftiți, de-ți fi-n călduri şi cu ispită,
În ăst bordel unde ne-am pripăşit.

Dar seara, câteodată, iese tămbălău,
Margot de-apare-n pat fără para.
Nu pot s-o văd că mi se face rău;
Îi smulg surtucul, brâul, rochia,
Zălog să fie pentru partea mea.
Cu pumnii-n şold, mă suduie că-s drac,
Zbiară, se jură pe Isus că-i fac
O nedreptate. C-un ciob ascuțit
Îi scriu pe nas o buche şi-o înşfac,
În ăst bordel unde ne-am pripăşit.

Ne împăcăm apoi şi-un pârț îmi lasă
Mai rău decât gândacul de gunoi.
Râzând, un pumn pe creştet îmi apasă,
Zice Gogo, mă bate pe țurloi,
Şi-apoi dormim buştean, beți amândoi.
În zori, îi chiorăie în pântec parcă,
Mă-ncalecă şi poama şi-o încearcă.
Eu gem sub ea, ca scândura turtit
De preacurvie; vlaga vrea să-mi stoarcă,
În ăst bordel unde ne-am pripăşit.

Vânt, ploaie, geruri, pita nu lipseşte,
Iar de-s curvar, curvia molipseste,

La orice sac un petec se găseşte.
La mâță rea, rău şoarec s-a prăsit;
Ocara ne urmează şi-n gunoi,
Ne-am râs de cinste, râde ea de noi,
În ăst bordel unde ne-am pripăşit.

Balada bunei învățături
pentru cei cu viața păcătoasă

Ori vinzi înscrisuri de iertare,
Ori eşti la cărți şi zar trişor
Sau călpuzan, tot la frigare
Ori în ulei se fierb şi mor
Sperjuri, procleți de teapa lor,
Hoți, japnici şi orice mişel:
Ce crezi, unde-s prăzile lor?
Toate-s la crâşme şi bordel.

Cânți din tambale şi glumești,
Să-nşeli nu ți-e păcat deloc,
Râzi, zici din flaut şi vrăjesti,
Prin sate, târguri, iarmaroc,
Farse, măscări. Câştigi la joc
De zar, popice, cărți? La fel
N-ai parte de al tău noroc,
Toate-s la crâşme şi bordel.

De-aşa mocirlă te fereşte,
Coseşte, ară şi țesală,
De cai şi de catâri grijeşte;
De nu te-ai purtat pe la şcoală,
Ți-ajunge ce îți cade-n poală.
Dar, dărăcind fuior cu zel,
Nu duci ce-ai strâns agoniseală,
Toate la crâşme şi bordel?

Nădragi, abá cu şnur, mantii,
Rochii şi haine de-orice fel,
Duceți, până mai rău n-a fi,
Toate la crâşme şi bordel.

Baladă prin care Villon cere tuturor iertare

La Cartezieni, ca şi la toți
Călugării, la Devotate,
La pierde vară cu saboți,
La slugi, cocote-mpestrițate
În rochii strâmte-ncorsetate,
La fantele sfios de moare,
Cu cizmulițe moi, roşcate,
La toți le cer smerit iertare.

La fete care sfârc arată
Să-nhațe muşterii de soi,
La hoți ce numai certuri cată,
La saltimbanci cu maimuțoi,
La ghiuji, nebuni şi papițoi
Ce fluieră de ți-e mirare,
Cu beşici, prapuri, tărăboi,
La toți le cer smerit iertare.

Dar nu la câini şi trădători
Ce mi-au dat numai coji uscate
De mestecat, din noapte-n zori;
De frica lor mă doare-n spate.
Le-aş da beş, râgâială poate,
Dar nu pot, că nu-s pe picioare.
Dar toate vrajbele-s uitate;
La toți le cer smerit iertare.

De cinşpe coaste li s-ar frânge,
Mărunt, dar cu barosul mare,
Ori bici cu plumbi, până la sânge:
La toți le cer smerit iertare.

Balada de încheiere a Testamentului Mare

Ici testamentul s-a-ncheiat,
Sfârşind, al bietului Villon.
Veniți când clopotele bat
Şi dau de mormântare zvon,
În straie roşii vermillon.
El fu, (pe fudulii jurase),
Amant martir, morții plocon
Când lumea asta o lăsase.

Şi cred că nu mințea deloc,
Căci l-au gonit fără pardon
Iubitele, haíne foc,
Că de-aici până-n Roussillon
Nu-i spine, ghimpe ori ghimpon
Să n-aibă, (nu exagerase),
Din straie, zdrențe de barşon,
Când lumea asta o lăsase.

Aşa a fost, nu altcumva,
Golaş pieri, fără zorzon;
Ba, pe deasupra, când murea,
Simțea al dragostei canon
Mai ascuțit ca un piron
De la curea, până la oase.
(Noi dăm mirării noastre ton),
Când lumea asta o lăsase.

Prințe ca şoimul acvilon,
Plecând, o duşcă bună trase
De roşu vin, acest craidon
Când lumea asta o lăsase.

Balada proverbelor

Atât se scarpină o capră până moare,
Atâta-i oala bună până se ciobeşte,
Atât arzi fierul până-i roşu tare,
Atât dai cu barosul până ce plezneşte,
Atâta face omul cât se preţuieşte,
Atâta te tot duci până când uiţi de tine,
Atâta eşti de rău pe cât te urgiseşte,
Atâta strigi urări până Crăciunul vine.

Atât vorbeşti până îţi calci cuvântul,
Atât ai cinste pân-o terfeleşti,
Atât promiţi până uiţi legământul,
Atâta te tot rogi până primeşti,
Atâta face-un lucru cât plăteşti,
Atâta-l cauţi până dai de bine,
Ce-i lesne de găsit nu îţi doreşti,
Atâta strigi urări până Crăciunul vine.

Atât ţine la câine, până îl hrăneşte,
Atâta zici un cântec pân' l-ai învăţat,
Atâta ţii o poamă până viermuieşte,
Atâta baţi cetatea până s-a predat,
Atât aştepţi o şansă până ţi-a scăpat,
Atâta te avânţi până e rău de tine,
Atât o mângâi până-ţi cade-n pat,
Atâta strigi urări până Crăciunul vine.

Atât te-ntreci cu gluma până-i jale,
Atâta cheltuieşti până ai sărăcit,
Atât eşti darnic de-ajungi coate-goale,
Atât zici " ia " pe cât eşti dăruit,
Atât cât vezi altarul eşti smerit,
Atâta dai pe cât ţi-ar da oricine,
Atât adie până-i vânt cumplit,
Atâta strigi urări până Crăciunul vine.

Prințe, atât e tont până s-a viclenit
Atâta se tot duce până când revine,
Atât ia ghionți până s-a dumirit,
Atâta strigi urări până Crăciunul vine.

Balada ziselor mărunte

Ştiu musca-n lapte de-a picat,
ştiu rang pe haina omului,
ştiu de-i senin ori înnorat,
ştiu bine rodul pomului,
ştiu după clei de soiul lui,
ştiu lucrurile ce-s de-un hram,
ştiu cine-i harnic ori haihui,
ştiu tot, de mine habar n-am.

Ştiu haina după epolet,
ştiu orice rasă monahală,
ştiu pe stăpân şi pe valet,
ştiu pe măicuță după poală,
ştiu hoțul după ciripeală,
ştiu cine-i lacom la bairam,
ştiu unde-i vin ori bute goală,
ştiu tot, de mine habar n-am.

Catâr, catârcă ştiu ce mi-s,
ştiu câte poartă în spinare,
ştiu de Belet şi de Beatrice,
ştiu pe abac o adunare,
ştiu de-amăgiri şi de visare,
ştiu pe husit de ce-i infam,
ştiu Roma ce putere are,
ştiu tot, de mine habar n-am.

Prinţe, ştiu despre fiecare,
ştiu după chip orişice neam,
ştiu că de moarte nu-i scăpare,
ştiu tot, de mine habar n-am.

Balada adevărurilor false

Nu-i ca flămândul om voios,
Nici ajutor ca duşmănitul,
Nu-i prânz ca fânul de gustos,
Nici paznic bun ca adormitul,
Nu-i om milos ca necinstitul,
Nici sprijin ca de la-ngrozit,
Nu-i mai smerit ca afurisitul,
Nici minte ca la-ndrăgostit.

Nu-s naşteri multe ca în baie,
Nu-i mai fălos ca surghiunitul,
Nu-s râsete ca la bătaie,
Nici laudă ca neplătitul,
Nu-i dragoste ca linguşitul,
Noroc cât la nenorocit,
Nu-i adevăr cum e scornitul,
Nici minte ca la-ndrăgostit.

Nu-i mai tihnit ca sărăcitul,
Nici cinste ca-n obrazul gros,
Nu-i laudă ca măsluitul,
Nici ca puhavul sănătos,
Nu-i cutezanță ca-n fricos,
Nici sfat bun ca de la țicnit,
Nu-i ca năuca om duios,
Nici minte ca la-ndrăgostit.

Vreți să zic adevărul? fie:
In boală joaca te îmbie,
Litera-i viața cea mai vie,
Laş e doar cine a-ndrăznit,
Oroare nu-i ca-n melodie,
Nici minte ca la-ndrăgostit.

Baladă împotriva duşmanilor Franței

Să-i iese-n cale bestii scuipând foc,
Ce Iason, Lâna căutând, zărise;
Să se preschimbe-n animal pe loc,
Cum şapte ani Nabucodonosor pățise;
Să piară în război precum troienii
În jaf viclean, din pricina Elenii;
Cu Tantal împreună fie azvârlit
Şi Proserpina-n iadul nesfârşit;
Mai rău ca Iov chinuie viața toată,
Ca Dedalus în turn înlănțuit,
Cine-ar vrea răul Franței vreodată!

Să cânte patru luni pe fund de iaz,
Cu capu-n jos, ca un buhai de baltă,
Înlănțuit la vâsle, pe-un barcaz,
Ca boul tragă-n jug, vândut la Poartă,
Ca Magdalena, ani treizeci rămână
Golaş, fără vreun strai de in sau lână;
În lac precum Narcis piară-necat,
Ca Absalom, de plete spânzurat,
Ca Iuda, singur să îşi dea răsplată,
Ca Simon Magus moară ne-mpăcat,
Cine-ar vrea răul Franței vreodată!

De-ar fi ca-n vremea lui Octavianus iară:
Să-i dea să-şi bea tot aurul topit,
Să-l pună între pietrele de moară,
Precum pe Sfântul Victor l-au zdrobit;
Sau aruncat în mare piară-năbuşit,
Mai rău ca Iona, de balenă înghițit;
Pe veci de razele lui Feb fie uitat,
De-al Herei har, de Venus alungat,
Lovească-l Marte cu puterea-i toată
Cum lui Sardanapal i s-a-ntâmplat,
Cine-ar vrea răul Frantei vreodată!

Prinţe, să-l poarte Eol, vijelie,
La Glaucus în codrii din pustie,
De unde şi speranţa-i alungată,
Şi-n veci de virtute lipsit să fie
Cine-ar vrea răul Franţei vreodată!

Balada concursului de la Blois

Lângă fântână mor de-al setei chin,
Încins ca focul, clănțănesc din dinți,
În țara mea sunt pe meleag străin,
La gura sobei, dârdâieli fierbinți,
Gol ca un vierme, îmbrăcat în prinț,
Cu lacrimi râd, în vană aşteptare,
Alean îmi este trista disperare,
Mă bucur, dar plăcerile-s străine,
Lipsit de orice vlagă mă simt tare,
Bine primit, gonit de orişicine.

Nu-mi pare sigur decât ce-i neclar,
Ce-i limpede, de nepătruns îmi pare,
De ce-i în mână zic că n-am habar,
Stiința-mi vine doar din întâmplare,
Câstig mereu şi pierd fără-ncetare,
Zic "bună seara" când zorile mijesc,
Mă tem, întins pe spate, că mă prăbuşesc,
Sunt înstărit, dar n-am un ban la mine,
N-am rude, dar aştept să moştenesc,
Bine primit, gonit de orişicine.

N-am griji de fel, dar mă căznesc mereu
Să strâng averi ce nu mi le doresc,
De bine-mi zice doar duşmanul meu,
Cinstiți sunt cei care mă păcălesc,
Prieteni mi-s acei ce-mi povestesc
Că lebăda e corb negru tăciune,
Cine-mi vrea răul are gânduri bune,
Minciună, adevăr, tot una-s pentru mine,
Țin minte tot, dar uit ca prin minune,
Bine primit, gonit de orişicine.

Prințe îndurător, ca să-ți spun drept,
Multe pricep, dar nu-s de loc deştept,

Nedrept sunt, dar de lege mi-e ruşine;
Ce-altcé mai ştiu? Răsplată să aştept,
Bine primit, gonit de orişicine.

Epistolă către prieteni

Vă îndurați de mine, îndurare,
Atât măcar, prieteni, de-ați avea!
În hrubă zac, nu sub un pom în floare,
Aici, în surghiunia cea mai grea,
Cum Domnul se-nvoi cu Soarta mea.
Cocote, crai, novici şi tinerei,
Voi acrobați, voi dansatorii cei
Mai iuți ca strechea, ageri ca iatanul,
Cu voci ca zvonul unor clopoței,
Aici îl lăsați pe Villon sărmanul?

Voi menestrei cântând în voia lor,
Craidoni, ce numai râdeți şi glumiți,
Şi risipiți bani buni ori calpi cu spor,
Oameni de duh, oleacă aiuriți,
Estimp el moare de mai zăboviți.
Stihuitori de cântec, vers, orații,
De se va stinge, faceți-i libații.
El zace, raze nu-i aduc aleanul,
Nici adieri, i-s ziduri grele frații.
Aici îl lăsați pe Villon sărmanul?

Veniți să îl vedeți în pătimire,
Nobili iertați de orice bir şi dare,
Neaplecați la legi şi cârmuire,
Ci doar în fața Domnului cel mare.
Postind duminici, marțile, oricare,
Lui dinții ca de greblă i se fac,
(Din coji uscate, nu din cozonac),
Şi-i toarnă-n mațe apă cu toptanul,
În hău adânc nu-i masă, nici hamac,
Aici îl lăsați pe Villon sărmanul?

Juni ori bătrâni, prinți ce vă pomenesc,
Aduceți-mi iertare cu sigil domnesc,

Şi scoateţi-mă-n coş, tras cu arcanul.
Aşa se-ajută porcii, mă gândesc;
Guiţă unul doar, în turmă o tulesc.
Aici îl lăsaţi pe Villon sărmanul?

Petiție la ducele de Bourbon

Stăpân al meu şi prinţe preatemut,
Lujer de crin, din rege zămislit,
François Villon, ce soarta l-a bătut
Cu vânătăi avane, crunt lovit,
Te roagă prin scrisoarea lui, smerit,
Să-i dai un împrumut dacă ai vrea;
La toate Curţile e gata a jura
Că-ţi dă 'napoi, nu pierde-ncredinţarea:
Nici pagubi, nici câştig nu ai avea,
Nimic n-ai pierde, decât aşteptarea.

De la alţi prinţi lescaie n-a cerut,
Doar de la tine, robul tău, cel care
Din şase scuzi primiţi cu împrumut,
Mai toţi i-a cheltuit pentru mâncare.
De-odată a-i plăti, după onoare,
Uşor şi de îndată se-mplineşte;
În codrul din Patay ghinzi de găseşte
Şi din castane împlinind vânzarea,
La ţanc, fără zăbavă te plăteşte;
Nimic n-ai pierde, decât aşteptarea.

Ci de puteam să-mi vând din sănătate
Unui lombard, ce-i lacom prin natură,
Lipsa de bani cum mă mâna din spate,
Poate-ncercam şi astă aventură.
N-am bani în sân, nici pungă la centură;
O, Doamne bun, îţi spun mirarea toată,
Că orice cruce-n cale mi se-arată,
De lemn ori piatră-i, asta mi-e onoarea;
De-ar fi s-o văz pe cea adevărată,
Nimic n-ai pierde, decât aşteptarea.

O, prinţ de crin şi plin de bunătate,
Ce greu mi-ar fi, vei înţelege poate,

De nu mi s-ar plini acum rugarea.
Ascultă, rogu-te, m-ajută şi socoate:
Nimic n-ai pierde, decât aşteptarea.

Pe dosul scrisorii

Du-te scrisoare, iute saltă,
Chiar de n-ai limbă, nici picioare,
Să spui în a ta cuvântare
Că sărăcia rău m-asaltă.

Cearta dintre inima şi trupul lui Villon

- Ce-aud? - Eu sunt! - Cine? - Inima ta,
Ce mă mai țin doar într-un firicel:
Licoare n-am, nici vlagă a bătea,
Văzându-te retras şi singurel,
Trist, alungat la colț ca un cățel.
- De ce-s aşa? - De viața ta şucheată.
- Ce-ți pasă ție? - Port durerea toată.
- Dă-mi pace! - Cum? - A cugeta mă lasă.
- Când va fi asta? - Când oi creşte-odată.
- Altcé nimic nu îți mai zic! - Nu-mi pasă!

- Ce gânduri ai? - Să fiu om de valoare.
- Ai împlinit treizeci! - Cât un catâr, şi ce!
- Păi eşti copil? - Ba! - Mi se pare
Eşti apucat! - şi cum, de gât ai vré?
- Nimic nu ştii! - Ba ştiu de musca-n lapte e,
Ce-i alb de ce e negru osebesc.
- Ce, asta-i tot? - Ia vezi că mă zburlesc,
Şi iar ne hărțuim de eşti ciudoasă.
- Eşti chiar pierdut! - O să mă opintesc.
- Altcé nimic nu îți mai zic! - Nu-mi pasă!

- Eu am mâhnirea; chinu-i pentru ține.
Dacă erai un biet netot, zevzec,
Te-aş fi iertat, hai, treacă de la mine.
N-ai griji: bun, rău, la tine se petrec,
Ți-e capul bolovan ori tare sec,
Ori vrei să dai onoarea pe nesăbuință!
Să-nveți din asta, nu ai trebuință?
- De toate oi scăpa, întins pe masă.
- Doamne, ce alinare! - Câtă elocință!
- Altcé nimic nu îți mai zic! - Nu-mi pasă!

- De unde ăst necaz? - E nenorocul care
Însuşi Saturn mi-l puse în boccea,

Ursita când mi-a scris. - Prostie mare!
Stăpân pe soartă eşti, nu sluga sa,
Cum Solomon în cartea lui scria:
"Stau în a celui înțelept putere,
Şi zodii, şi planete, după vrere"
- Rămân cum sunt, ursita mi-e aleasă.
- Ce spui tu? - Zău, credința-mi cere.
- Altcé nimic nu îți mai zic! - Nu-mi pasă!

- Vrei să trăieşti? - Domnul să-mi dea putintă!
- Îți trebui . . . - Ce? - Mustrări de conştiință,
Lectură multă. - Ce? - Cărți de ştiință.
Lasă smintiții! - Oi mai vedea eu, lasă . . .
- O să ții minte? - Dacă-mi dau silință.
- Nu sta până când dai de suferință.
Altcé nimic nu îți mai zic! - Nu-mi pasă!

Pricina sau balada Soartei

Fortuna mi-au pus cărturarii nume,
Iar tu, François, strigi că sunt rea şi crudă,
Ce nu eşti om cu falăşi renume.
Mai buni ca tine-n vărării asudă
Şi sparg în ocne pietrele cu trudă.
Te plângi, cu toată viața de ruşine?
Nu eşti tu singurul, şi nici nu se cuvine;
Priveşte-mi faptele de-odinioară bine,
Ce mulți viteji s-au prăpădit prin mine;
Pe lângă ei, ştiu, eşti un biet poltron.
Stai liniştit şi vorba ți-o aține.
Să te-nvoieşti cu ce ți-am dat, Villon!

Pe marii regi îmi căşunase mie
În vremurile vechi, de altădat'.
Priam muri cu-ntreaga lui armie,
Cetate, turn şi zid nu l-au scăpat;
Lui Hanibal, ce soartă i s-a dat?
În Cartagina moartea l-a învins,
Pe Scipio, aşişderi l-a cuprins;
Senatului pe Cezar l-am vândut;
Pompei în Eghipet a fost pierdut;
Într-un vârtej pe mări pieri Iason;
Prin foc poporul Romei l-am trecut.
Să te-nvoieşti cu ce ți-am dat, Villon!

Iar Alexandru, care-atât s-a războit,
Tânjind spre stelele Pleiadelor, şi el
De mâna mea pieri: l-am otrăvit.
Regele Alfazar căzu peste drapel
Pe câmpul de bătaie. În ăst fel
Mi-s faptele şi-asemeni vor urma,
Căci n-am la nimeni socoteli a da.
Pe Holofrenes, idolatru blestemat,
Iudita l-a străpuns, dormind în pat,

În cortul lui, cu un pumnal. Pe Absalon?
Pe când fugea, de păr l-am spânzurat.
Să te-nvoiețti cu ce ți-am dat, Villon!

François, de-aceea să asculți ce-am zis:
Socoată de n-aş da la Domnu-n Paradis,
Te-aş fi tras ca pe-o zdreanță prin dârmon,
Şi pentru un păcat, zece-aş fi scris.
Să te-nvoieşti cu ce ți-am dat, Villon!

Laudă Curții Parlamentului

Cinci simțuri toate: ochi, urechi şi gură
Cu nas şi pipăitul dimpreună
Cu mădulare, slabe de-o măsură,
Din locul lor, fiecare astfel spună:
Slăvită Curte, care-aici ne-adună,
Necazul nostru ai ştiut a-l drege,
Ori, numai limba n-ar putea alege
Destule vorbe ca să-ți multumească;
Deci toate îți grăim, fiică de Rege
Mamă a celor buni, soră-ngerească!

Frânge-te inimă-n frigare înțepată
Şi nu te-ncrâncena aşa de tare
Ca stânca din deşert, ce altădată
Iudeilor fu setei alinare;
Curgeți, voi lacrimi, pentru îndurare;
Ca inima-n umilu-i suspinat,
Laudă Curții, soața Sfântului Regat,
şansa francezilor, străinii te slăvească,
Înaltă zămislire-n cer curat,
Mamă a celor buni, soră-ngerească!

Voi, dinții mei, din gingie săltați,
Ieşiți 'nainte, mulțumire dând,
Ca orgă, clopot, goarnă să cântați,
Azi grija mestecatului uitând;
Gândiți că morții ați fi fost, pe rând,
Splină, ficat, plămân cu suflul tău,
Tu trup stricat, ce îi plăcuse, zău,
Ca ursul, porcul să se mocirlească;
Curtea slăviți-o, până nu-i mai rău,
Mamă a celor buni, soră-ngerească!

Prințe, trei zile păs nu-mi interzice,
Să-i văd pe-ai mei, adio să pot zice,

Căci fără ei n-am cine să-mi plătească,
Slăvită Curte, fiat, nu dezice,
Mamă a celor buni, soră-ngerească!

Balada apelului

Ce crezi, Garnier, de jalba mea,
A fost cuminte ori sfruntată?
Orice făptură şi-ar scăpa
Pielea – cu sila-ncătuşată
Ea se dezleagă, doar să poată.
Să-mi ție predici, le-a plăcut
Şi dăscăleli, la judecată:
Se cuvenea să fi tăcut?

Pe Hue Capet de-l moşteneam,
Ce-i fiu de măcelar, se ştie,
În zdrențe, nu mă mai umflam
Cu apă chioară-n puşcărie.
Pricepi cea înşelătorie?
Mă osândiră cum au vrut,
Dar pe nedrept, cu mişelie:
Se cuvenea să fi tăcut?

Sub pălărie oare crezi
Că n-am nici pe atât glagoare
Să spun cuvântul "Apelez"?
Ba am destulă, mi se pare,
Chiar de nu mă încred prea tare.
Iar când sentinta a căzut:
"Spânzurat fi-vei!" spune, oare
Se cuvenea să fi tăcut?

Prințe, de n-aveam piuit,
Precum Clotar m-ar fi făcut,
Par la răscruce, colbuit.
Se cuvenea să fi tăcut?

Balada franco-latină

Un sfat profund şi minunat
Din cartea sfântă izvoreşte:
În căsnicie, un bărbat,
Să n-o ia razna, nebuneşte.
Pricina: simțul se toceşte,
La orice om, cum l-ar chema.
Pe prost nu-i chip a-l sătura.

Lecția, văd, se-adevereşte:
Să nu-ți pui vlaga la mezat,
Mai bine e să stai muțeşte
Şi să-nduri orice murmurat
Când soața strigă: Hai în pat!
Fă-te că nu pricepi ce vrea:
Pe prost nu-i chip a-l sătura!

Mai tari decât Samson au dat
Asaltul şi-au pierdut prosteşte.
Scutul Venerei, ne-nfricat,
Orişice bâtă o blegeşte.
(.......................................şte)
Cine nu ştie vorba mea:
Pe prost nu-i chip a-l sătura!

Prinţe prea înţelept, citeşte
O pildă: şi-un viclean sadea,
Bun la împins, tot se-amăgeşte.
Pe prost nu-i chip a-l sătura!

Epitaful lui Villon în formă de baladă

Frați oameni, care după noi trăiți,
N-aveți spre noi inime împietrite tare,
Căci mila voastră de ne-o dăruiți
Domnul vă va primi mai cu-ndurare.
Cinci, şase, iată-ne-n spânzurătoare,
Iar carnea, îmbuibată altădat'
De mult e putrezită de păcat;
Ni-s oasele cenuşi şi spulberare.
Nu râdeți de necazul ce ni-e dat,
Ci să-l rugați pe Domnul de iertare!

Frați de vă zicem, să nu ne priviți
Cu scârbă, chiar de moartea ne-a pălit
Prin mâna legii. Însă bine ştiți
Că nu toți calea dreaptă au găsit.
Rugi pentru noi, acum că am pierit,
Spre Fiul Preacuratei să-nălțați,
De mila Lui să nu sfârşim uitați,
Ferească-ne de iad şi fulgerare.
Ci morți suntem, să nu ne tulburați,
Ci să-l rugați pe Domnul de iertare!

Ploile ne-au muiat şi ne-au spălat,
Soarele ne-a uscat şi înnegrit;
Corbi, coțofene, ochii ne-au scurmat,
Bărbi şi sprâncene ni le-au ciugulit.
O clipă de hodină n-am găsit;
Încoace-'ncolo vântul de-a suflat,
În voia lui mereu ne-a legănat,
De păsări mai ciupiți ca nişte degetare.
Să n-aveți soarta noastră niciodat',
Ci să-l rugați pe Domnul de iertare!

Isuse, Prinț al lumii, mila Ta
Păzească-ne de iad, să nu ne ia

Nici sufletul plocon, nici altă dare:
Oameni buni, nu ne luați în zeflemea
Ci să-l rugați pe Domnul de iertare!

Din volumul François Villon - Balade

Table of Contents